

Banecykelholdet ved træningen forud for de Olympiske Lege 2008 i Beijing
(Das Büro fot., Danmarks Idræts-Forbund og Team Danmark).

Danmarks position i det internationale elitesportskapløb – post Beijing¹

INDLEDNING

Udviklingen i international eliteidræt har igangsat et globalt våbenkapløb i international elitesport (De Bosscher, 2007; Houlihan & Green, 2008). Stadigt flere lande udvikler medaljekapabilitet, og mange lande investerer stadigt flere ressourcer i kampen for international succes. Også herhjemme er der kommet stigende fokus på resultaterne¹. Dette er blandt andet kommet til udtryk i den resultatkontrakt, Team Danmark har indgået med Kulturministeriet for perioden 2005-2008. Heri gives resultatperspektivet en hidtil uset høj vægt, idet resultatkontrakten konkretiserer, at Team Danmark skal sikre, at Danmark vinder flere medaljer ved EM, VM og OL i perioden 2005-2008 end i den tilsvarende forudgående periode.

Oven på det nyligt overstående OL i Kina er der igen kommet gang i debatten om dansk eliteidræt. Selv om medaljehøsten ved legene levede op til målet, har Team Danmark efterfølgende klaget sin nød, og forlangt flere penge til elitearbejdet med et argument om, at uden forøgede ressourcer vil Danmark tabe sportsligt terræn i fremtiden.²

Artiklen vurderer på denne baggrund den danske position i det internationale elitesportskapløb og identificerer de problemstillinger, som organiseringen af dansk eliteidræt står over for. Herunder identificeres faktorer, der er afgørende for international sportslig succes, ligesom en kort resultatanalyse af det danske niveau foretages. Afsluttende diskuteres rimeligheden af forøgede bevillinger til Team Danmark.

DET INTERNATIONALE OPRUSTNINGSKAPLØB

Danmark er ikke ene om at tillægge sportslige resultater øget vægt. Tendensen internationalt er, at stadigt flere lande bevidst blander sig i medaljekapløbet (De Bosscher, Bingham, Shibli,

Bottenburg & Knop 2008, s. 46; Shibli, 2003; De Bosscher, 2007; UK Sport, 2006, s. 7). Det er samtidig også klart, at hidtidige stormagter sportsligt lægger sig i selen for at være med. Kinas massive indsats forud for OL i 2008 er blot ét eksempel herpå. Op til OL i London i 2012 ruster Storbritannien sig yderligere oven på den hidtil bedste præstation i Beijing, hvor det blev til en 4. plads efter USA (1), Kina (2) og Rusland (3) i nationskonkurrencen om medaljer. Australien, Tyskland, Frankrig og Italien er andre eksempler på nationer, som også vil lege med.

Udviklingen i retning af forøgede satsninger betegnes af blandt andre De Bosscher (2007), Houlihan & Green (2008), Oakley & Green (2001) og Storm (2008) som et »sportsligt oprustningskapløb«. Effekten er en samtidig stigning i ressourcerne allokert til udviklingen af elitesport verden over. Herhjemme har det øgede fokus på resultater udløst forskellige statslige bevillinger, men også kommunerne er kommet på banen med forøgede investeringer. Tre elementer skal fremhæves i denne sammenhæng:

For det første kulturministerens »Handlingsplan for at tiltrække internationale idrætsbegivenheder til Danmark«, der i årene 2008-2011 tilfører i alt 65 mio. kr. årligt til satsninger af eliteidrætsmæssig karakter. Nogle af pengene til talentudvikling og det nye elitefacilitetsudvalg er ganske vist udtryk for omrokeringer af tipsmidler fra bredden til eliten, men mindst 35 mio. kr. om året er reelt nye penge til eliteidrætsformål fra statskassen.

For det andet har Team Danmark siden vedtagelsen af den nye eliteidrætslov i 2004 indledt en offensiv over for kommunerne, der nu står i kø for at blive »elitekommuner«, hvilket i praksis indebærer en række lokale satsninger på faciliteter, målrettede uddannelser og tilskudsmuligheder for eliten. Samtidig sikrer fremvæksten

af en række kommunale »eliteidrætssekretaria- ter« de senere år allerede nu eliteidrætten mindst 20-30 mio.»nye«, målrettede kroner om året samt værdifulde idrætspolitiske og menne- skelige ressourcer.

Og endelig – for det tredje – har den kommu- nale profileringstrang i forhold til eliteidræt og oplevelsesøkonomi medført et byggeboom af moderne opvisningsanlæg til eliten (Storm & Brandt, 2008, s. 115).

Umiddelbart betragtet er dette positivt for de danske eliteatleter og medaljehancerne. Selv- sagt bør stigningen i ressourcer komme Dan- mark til gode i form af øgede internationale re- sultater. Problemet er bare, at den samtidige stigning i andre nationer resulterer i faldende afkast af investeringerne (De Bosscher, 2007), da andre landes investeringer udligner investe- ringsforøgelsen herhjemme.

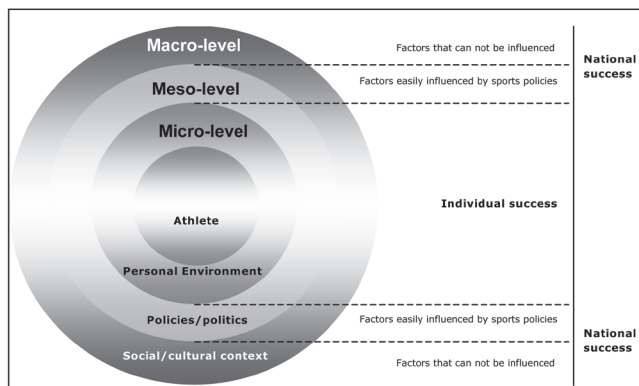
Dette er et problem al den stund, at ressource- forøgelsen skaber tilsvarende forventninger om svært indfrieelige resultater, desuagtet at der re- elt er tale om et internationalt nulsumsspil med opadgående omkostningsspiral. Så, hvad gør man så? Spørgsmålet stilles i stigende grad af konkurrerende nationer som følge af denne kendsgerning, og svaret er, at det givet de forøge- de omkostninger bliver vigtigere og vigtigere at fokusere på faktorer, som påvirker muligheder- ne for international succes mest. Spørgsmålet om effektiv anvendelse af midlerne til rådighed kommer således i centrum.

HVORDAN SKABES INTERNATIONAL SPORTSLIG SUCCES?

Hvad er det så for faktorer, der er vigtige for in- ternational sportslig succes? De Bosscher et al. (2008) indkredser spørgsmålet på baggrund af nedenstående model:

AF
RASMUS K. STORM

Figur 1: Forholdet mellem faktorer, der bestemmer sportslig succes³

Som det fremgår, står atleten i midten af figuren med relationer til de faktorer, som udgør mulig- hedsrummet, inden for hvilket der kan opnås sportslig succes. Afhængigt af, hvilket niveau, makro-, meso- eller mikroniveau, man fokuserer på, er disse faktorer *ikke* mulige eller vanskelige at influere gennem elitepolitik, mens andre iføl- ge De Bosscher et al. (2008) er mulige at påvirke gennem strategiske indsatser af forskellig art. Nedenfor gennemgås kort de enkelte niveauer.

MAKRO-NIVEAUET⁴

Der er i litteraturen enighed om, at makroni- veau-faktorer, dvs. det, der i modellen betegnes som »Social/cultural context«, har væsentlig indflydelse på mulighederne for international

succes. I kategorien indgår således landenes økonomiske styrke samt velfærdssystem, men også befolkningsunderlag, geografi og klima-variationer er elementer (De Bosscher et al., 2008, s. 17, se også De Bosscher 2007, s. 5).⁵ Store nationers styrke i form af befolkningsunderlag, eksempelvis Kina (Hong, 2007) – eller naturressourcer – eksempelvis det tidligere Sovjetunionen – eller økonomiske styrke – eksempelvis USA (Sparvero, Chalip & Green, 2008), har således stor indflydelse på medaljekapabiliteten.

Som nævnt ovenfor er der dog samtidig en stigende konsensus blandt internationale forskere om, at makro-niveaufaktorerne er blevet mindre betydende i forhold til at forudsige international sportslig succes:

»The principal reason for this view is that as nations become strategic in the way in which they produce elite athletes, they rely less on uncontrollable variables and more on variables which are widely regarded as being components of an elite sports development system.« (De Bosscher et al. 2008, s. 18)

Det sker i stor udstrækning inden for det område, der er afgrænset som meso-niveauet i ovenstående figur.

MESO-NIVEAUET⁶

Stamm & Lamprecht (2001), De Bosscher, De Knop & Heyndels (2003) og De Bosscher (2007) viser, at makrofaktorerne, særligt BNP og befolkningsunderlag, betyder omkring halvdelen (50 pct.) af medaljesuccesen blandt nationer (se også De Bosscher et al., 2008, s. 63)⁷. Andre faktorer som areal, befolkningsdensitet eller politisk system kan også betyde noget (De Bosscher, 2007, s. 23ff). Imidlertid er det især på meso-niveauet, at faktorer, der kan underlægges kontrolleret tilgang og systematisering, findes (De

Bosscher, 2007, s. 5). Ifølge De Bosscher et al. (2008) skyldes dette forhold, at makroelementerne selvsagt er svært kontrollerbare på kort og mellemlangt sigt; især når det handler om befolkningsunderlag, adgangen til naturressourcer eller økonomisk velstand. Derimod er det nemmere, i det mindste på kort og mellemlangt sigt, at gennemføre (national)politiske tiltag, som kan systematisere satsningen (De Bosscher, 2007, s. 54).

Det er således på dette niveau, spørgsmålet om elitesportssystem-opsbygningen skal stilles. Hvorledes tilrettelægges indsatsen, hvordan organiseres den, og hvem har ansvaret? Hvordan ser talentudviklingsprogrammet ud, og hvordan virker det?

MIKRO-NIVEAUET

På mikro-niveauet finder vi de faktorer, som handler om alt fra atleternes genetiske kvaliteter, øvrige talent og vilje til elitesatsning samt påvirkningen fra forældre, venner og trænere (Ibid, s. 17). På dette niveau er der naturligvis en række elementer, der ligger i et udefineret spændingsfelt mellem meso- og mikroniveauet – sådan som man tilsvarende kan argumentere for, at der er elementer, som ligger mellem meso- og makroniveauet – og som derfor er mulige at påvirke gennem forskellige strategiske policy-tiltag. Men ifølge De Bosscher et al. er det kendetegnende, at det især er meso-niveauet, som har en stigende indflydelse på mulighederne for international sportslig succes:

»Having the talent, spirit and the dedication are of course still essential in international elite sport, but factors at the meso-level are having an increasing impact on an individual athletes chances of success.« (De Bosscher et al., 2008, s. 20)

POLICY-FAKTORER (MESO-NIVEAU)

De vigtigste faktorer på meso-niveauet, som vi også kan kalde »policy-faktorer«, kan blandt andet udledes af de fire vigtigste internationale

studier, der er foretaget inden for området, er gengivet i nedenstående figur. I modellen vises de nøglefaktorer, der er kritiske i forhold til at opnå international sportslig succes.

Factors	Oakley and Green	Digel	UK Sport (SPLISS Consortium)	Green and Houlihan
Contextual	An excellence culture	Support, especially financial, of the state	Financial support	Support for »full-time« athletes
	Appropriate funding	Economic success and business sponsorship	Participation in sport	
		A media supported positive sports culture	Scientific research	
Processual	Clear understanding of the role of different agencies	Talent development through the education system	Talent identification and development system	
	Simplicity of administration	Talent development through the armed forces	Athletic and post-career support	
	Effective system for monitoring athlete progress		Integrated approach to policy development	
	Talent identification and targeting of resources		Coaching provision and coach development	
	Comprehensive planning system for each sport			
	Lifestyle support			
Specific	Well-structured competitive programmes	Sports science support service	International competition	A hierarchy of competition opportunities centred on preparation for international events
	Well-developed specific facilities		Training facilities	Elite facility development
				The provision of coaching, sports science and sports medicine support services

Figur 2: Oversigt over eliteundersøgelser af policy-faktorer⁹

En nærmere gennemgang på tværs i figuren identificerer forskellige elementer i spillet om international succes. Grundlæggende kan man anføre, at alt i princippet betyder noget. De lande, der på alle tænkelige parametre kan optimere indsatsen, vil alt andet lige stå stærkest. Alligevel er der en del overlap mellem de enkelte undersøgelser, som peger på særligt relevante områder at fokusere på, hvis man vil forstå baggrunden for – eller forudsige – international sportslig succes.

Disse områder koncentrerer sig i hovedsagen om følgende områder:

- 1) »Finansiering« (Oakley and Green, Digel, UK Sport og Green and Houlihan),
- 2) »Talentudvikling og talentidentifikation« (Oakley and Green, Digel og UK Sport),
- 3) »Klar rollefordeling og enkel administration« (Oakley and Green og UK Sport¹⁰),
- 4) »Mulighed for international konkurrencedeltagelse« (Oakley and Green, UK Sport og Green og Houlihan),
- 5) »Faciliteter« (Oakley and Green, UK Sport og Green og Houlihan) og
- 6) »Sportsvidenskab og idrætsmedicin« (Digel, UK Sport og Green og Houlihan).

I det nedenstående skal vi kort gennemgå disse.

FINANSIERING

Punkt et vedr. finansiering er for så vidt ikke en overraskende faktor. Finansieringen af elitesport er omkostningsfuld, og ifølge Houlihan og Green tyder alt på, at regeringer og nationale sportsorganisationer – som nævnt – bruger stadig større mængder af økonomiske ressourcer på elitesport (Houlihan & Green, 2008, s. 273; se også Hogan og Norton, 2000; UK Sport, 2006).

Input i form af penge brugt på elitesport i de nationale kontekster er således en meget afgørende faktor for at sikre sig en stor medaljehøst. Mere konkret viser tallene store investeringer i de forskellige lande, der arbejder strategisk med elitesport. Eksempelvis brugte Storbritannien 120 mio. pund på at etablere et regionalt netværk af eliteinstitutter sammen med 100 mio. pund til at støtte et stort antal eliteudøvere (Houlihan & Green, 2005, s. 2). Kina har dedikeret sit støttesystem til eliten i den forstand, at en central styring gennem landets sportsministerium sikrer finansielle og menneskelige ressourcer på højeste plan (Hong 2008, s. 27). Der foreligger ikke aktuelle tal for den samlede investering, men i Kina estimeres det, at regeringens samlede bevillinger til eliteidræt når op i 4,88 mia. dollars i 2008 (Hong 2007, s. 48).

I Frankrig havde den nationale fond til udvikling af elitesport (»le Fonds national pour le développement du sport«, oprettet i 1979) godt 250 mio. euro om året, indtil dens opgaver og midler blev overtaget af det nationale center for udvikling af elitesport (»Centre national de Développement du Sport«). Budgettet udgør ifølge Bayle, Durand & Nokonoff (2008, s. 154) godt og vel halvdelen af den totale statsfunding om året. Hertil kommer offentlige udgifter på decentrale niveauer. Det er dog ikke helt klart, hvor stor en del af den samlede ressourceanvendelse der er fokuseret i forhold til eliteidræt.

Norge ligner Danmark meget, både i forhold til statens tilgang til området, der baserer sig på armslængdeprincippet (Augestad og Bergsgard, 2008), men også i forhold til mængden af statslige subsidier. Dog er den store forskel, at ud over de statsmidler, som tilflyder Olympiatoppen, har staten også via andre kanaler finansieret en stor del af elitefaciliteterne til brug for eksempelvis vintersportsgrenene. Dette er ikke

sket i Danmark, hvor udviklingen og driften af faciliteter alene er et kommunalt anliggende. Mere konkret viser De Bosscher et al. (2008, s. 122) i et studie af Canada, Belgien, Italien, Holland og Storbritannien en bemærkelsesværdig stigning i finansieringen af elitesport i disse lande i perioden 1999-2003. Heraf fremgår det, at fire ud af de seks lande hævdede deres respektive investeringer betragteligt. Eksempelvis forøgede Holland indsatsen med 90 pct., Canada 70 pct. mens England hævdede sin med 45 pct.

TALENTUDVIKLING OG -IDENTIFIKATION

Også talentudvikling og identifikation af talenter er en vigtig faktor at tage i betragtning, hvis man ønsker en kontinuerlig medaljehøst på højt niveau (De Bosscher, 2007, s.91). De mest ekstreme lande udvælger talenterne tidligt i skolerne og parrer dem med en relevant idrætsgren – sådan foregår det blandt andet i varierende udstrækning i Japan, Kina og Australien (Houlihan & Green, 2008). Sidstnævnte anses for at være det mest systematiske program i de vestlige lande, benævnt »The Australien National Talent Search Program«.

Inden for dette system bliver omkring 10.000 børn i 14-års-alderen inviteret til at deltage i test, hvorefter de interesserede introduceres til den sportsgren, der efter testen passer bedst til deres fysiologi og motorik. De mest talentfulde bliver herefter tilbudt op til to års intensiv træning under professionel vejledning (Ibid, s. 91; Oakley & Green, 2001, s. 259).

Dette er taktik, der delvist står i modsætning til den, der er tradition for i Danmark, hvor talenterne findes, når de (selv) har valgt sport og nået et vist (synligt) sportsligt niveau. Uanset tilgangen peger blandt andet UK Sports undersøgelse på, at mange nationer har et svagt program på dette område, hvilket gør, at lande, som

udvikler og systematiserer denne dimension, kan få en klar komparativ fordel i det internationale spil (UK Sport, 2006, s. 16).

Dette er især kritisk for små lande og kræver kontinuitet i tilrettelæggelsen, så udøverne ikke giver op på vejen mod toppen. I et land som Danmark er talentudvikling og -identifikation altså et vigtigt sted at fokusere i det generelle elitearbejde (De Bosscher, 2007, s. 92). I New Zealand, der har et mindre befolkningsunderlag end Danmark (ca. 4,1 mio.), er talentudvikling eksempelvis en integreret del af elitesportssystemet, og der stilles krav til de specialforbund, som får offentlig støtte på dette område (Collins, 2008, s. 233).

KLAR ROLLEFORDELING OG ENKEL ADMINISTRATION

En yderligere faktor, der går igen i flere af undersøgelseerne, er spørgsmålet om klar rollefordeling mellem aktørerne i elitearbejdet og enkel administration i systemet:

»In efficient and effective sports systems links are in place between funding agents and those leading programmes; roles and relationships are clearly defined and understood. The challenge posed (...) is for all partners to understand their role and avoid duplication or conflict.« (Oakley & Green, 2001, s. 258)

Ifølge UK Sport (2006, s. 4, se også De Bosscher et al. 2008, s. 21), er det ikke så meget spørgsmålet om, hvordan systemet er organiseret, dvs. om der eksisterer en selvstændig og overordnet institution som Team Danmark, eller om det er ministerielle departement eller idrættens organisationer, som tager sig af koordinationen eller har det overordnede ansvar. Lige så meget er det et spørgsmål om, at der eksisterer klare kommunikationsveje, og rollerne er veldefinerede i for-

Kim Wraae Knudsen og René Poulsen i mix-zone efter de indledende heat under de Olympiske Lege 2008 (Klavs Klavsens fot., Dansk Kano og Kajak forbund)

hold til hinanden. Dvs., at der er klarhed over ansvarsfordelingen i elitesystemet. Er der klarhed i elitearbejdet, og er kompetencefordelingen på plads, virker systemet således bedst i forhold til målopfyldelsen og de konkrete opgaver. Det samme gælder internt i organisationen, der har hovedansvaret. I det omfang, at der er enkle administrative procedurer, kan der frigives flest mulige ressourcer til elitearbejdet, dvs. arbejdet »på banen« (De Bosscher et al., 2008, s. 81).

Det kinesiske system er vel at betragte som et af skoleeksemplerne på en klar kompetencefordeling, hvor en tydelig hierarkisk styring sikrer, at atleterne følger et stramt træningsprogram, og hvor der løbende sker udvælgelse af de »bedste« (Hong, 2007). Et andet eksempel er ifølge Houlihan og Green (2008, s. 151ff) Frankrig,

hvor den nationale kommission for eliteidræt med sportsministeren som formand udlægger retningslinjer for støtte og godkender elitetræningscentre og udøvere berettiget til at opnå støtte.

De senere års mere klare satsning på elitesport i New Zealand har ligeledes medvirket til at centralisere ansvaret der (Collins, 2008, s. 239). I Belgien er strukturerne ifølge De Bosscher et al. (2008, s. 81) derimod meget komplekse med mange decentrale niveauer, og det kan skabe uklarhed om retning og fordeling af ressourcer. Det samme gælder i USA, hvor der reelt ikke eksisterer nogen overordnet koordination af indsatsen, da alt – i stærk kontrast til alle andre landes mere eller mindre klare politiske styring og interventioner – er baseret på en ekstrem

form for laissez faire-liberalisme (Sparvero et al., 2008, s. 269). At USA alligevel er så stærk internationalt, skyldes primært landets karakter af økonomisk supermagt målt i absolutte termer.

MULIGHED FOR INTERNATIONAL KONKURRENCE-DELTAGELSE

Den fjerde gennemgående faktor handler ifølge Houlihan og Green om en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af muligheden for deltagelse i konkurrencer på internationalt, men også nationalt niveau. En vigtig forudsætning er således, at atleterne kan prøve sig af under størst muligt pres så ofte som muligt (se også De Bosscher et al., 2008, s. 115; De Bosscher, 2007, s. 8). Imidlertid kan det være svært at få fyldt kalenderen med deltagelse i relevante stævner på det fornødne niveau (Green & Houlihan, 2006, s. 177), og derfor er hjælp til planlægning og deltagelse i konkurrencer internationalt, men også udviklingen af en god national elitekonkurrencestruktur essentiel.

For New Zealands vedkommende gives eksempelvis særlige stipendier til topeleten, således at denne kan rejse ud og konkurrere (samt træne) under de mest optimale forhold. Dette sker også i Danmark, dog via den generelle støtte.

Ifølge De Bosscher et al. (2008, s. 114ff) kan andre forhold også virke ind på styrkelsen af den internationale konkurrenceevne inden for denne kategori. Det kan f.eks. være værtskab for store internationale sportsevents, der gør det muligt for udøverne at konkurrere på hjemmebane og udvikle deres talent i den sammenhæng.

FACILITETER

Ikke overraskende slår spørgsmålet om faciliteter også igennem i de internationale undersøgelser. Her viser resultaterne, at det for det før-

ste er vigtigt med mange anlæg. Eksempelvis viser De Bosscher & De Knop (2002) en statistisk sammenhæng mellem antallet af tennisbaner og international sportslig succes for tennis-spillende lande.

Men ikke bare er det vigtigt med mange anlæg. De skal også være af god standard, ligesom eliteudøverne skal have primær adgang til dem. I Australien var problemet eksempelvis ikke antallet af svømmebassiner, men derimod muligheden for at få adgang til dem på betingelser, der modsvarede elitens behov (Houlihan & Green, 2008, s. 6; Green & Houlihan, 2006, s. 170). I New Zealand, hvor elitesportssatsningen først for alvor er kommet i gang de seneste ti år, har bygningen af faciliteter til sport ofte været præget af hensyn til breddedeltagelse (Collins, 2008, s. 237).

Dette problem synes endvidere at være globalt, idet faciliteter i hovedsagen finansieres af offentlige midler, hvilket medfører krav om, at breddeidræt skal have plads i dem (Green & Houlihan, 2006, s. 172f). Det betyder i praksis, at man mange steder står med den velkendte konflikt mellem eliten og breddens anvendelse, hvor eliten blokerer for bredden og omvendt.

Problemet kan løses gennem opbygning af centrale elitecentre, hvor adgangen til faciliteter er god, sådan som det eksempelvis er sket i Storbritannien og delvist i Danmark i elitelandsbyerne i Brøndby, Farum og Århus, selv om Team Danmark ikke ejer faciliteterne selv og derfor ikke har fuld råderet over dem.

Herhjemme har problematikken den yderligere dimension, at ansvaret for opførelsen og driften af idrætsanlæg primært er et kommunalt anliggende. Dette giver nogle begrænsninger, om end Team Danmarks centerstruktur, det nu igangsatte samarbejde med kommunerne¹¹ samt det generelle fokus på eliteevents og elite-

sport i kommunerne samt det af regeringen nyligt nedsatte elitefacilitetsudvalg kan medvirke til at kompensere for dette.

SPORTSVIDENSKAB OG IDRÆTSMEDICIN

Ifølge Houlihan og Green er det først inden for de seneste år, at man på nationalt niveau er begyndt at få øjnene op for effekterne af idrætsmedicinsk forskning, fysiologisk ditto mv. (Houlihan & Grenn, 2008, s. 8). Dette har medført en relativt langsommelig igangsætning af forskning i præstationsforbedrende metoder, hvis man ser bort fra de tidligere østbloklande. Primært er forskningen sket inden for udstyr, da der her er profitmuligheder i forhold til målgrupper ud over eliteudøverne (Houlihan & Green, 2006, s. 176f).

I dag har særligt Australien et stort og integreret program (UK Sport, 2006, s. 5) med biomekanik, ernæring, sportspsykologi og sportsfysiologi samt statistik, hvilket har bidraget til en betydelig medaljehøst gennem de senere år. Japan udmærker sig desuden ved en systematisk indsamling og spredning af forskning og viden i et veludbygget netværk. Ifølge Yamamoto (2008) kan man her tale om et sportens »CIA«, mens man i New Zealand som lille nation har indgået et samarbejde med Frankrig for at opnå viden om andre (store) landes ressourceanvendelse og metoder (Collins, 2008, s. 229). Ifølge De Bosscher et al. er Norge desuden et foregangsland på grund af dets relativt store bevillinger til forskning, ligesom der er et godt samarbejde mellem forskerne inden for feltet og på tværs af institutioner (De Bosscher et al., 2008, s.119).

HVAD ER DET DANSKE KONKURRENCENIVEAU?

Skal man lave en analyse af, hvordan dansk eliteidræt klarer sig i forhold til den internationale udvikling, bør den tage udgangspunkt i to for-

hold. Dels en vurdering af hvorvidt det organisatoriske setup i den danske elitemodel matcher de faktorer, der ovenfor er identificeret som kritiske for at skabe international sportslig succes, dels en måling af hvorledes det sportslige niveau rent faktisk har udviklet sig over tid (Storm, 2008). Tilsammen giver dette et billede af det danske niveau – efter Beijing.

ORGANISATORISK NIVEAU

Storm (2008) vurderer den danske elitemodel, med Team Danmark i spidsen, i forhold til den internationale udvikling – herunder de faktorer som ovenstående gennemgang anfører er kritiske. Generelt finder Storm (2008) Team Danmark godt gearet til fremtidens udfordringer, men på en række centrale områder lever arbejdet ikke op til international standard. Hertil kommer, at finansieringen af elitesport i Danmark halter efter andre nationer.

FINANSIERING

Spørgsmålet om finansiering er selvsagt centralt al den stund, at ressourcer som beskrevet har en klar indvirkning på medaljekapabiliteten. Det er rent metodisk vanskeligt at give et billede af, hvor mange midler der samlet går til dansk eliteidræt, da allokeringen sker på mange niveauer. Men ud over de midler, der tilflyder eliten på kommunalt plan og via sponsorater i eksempelvis de professionelle fodbold- og håndboldklubber, modtager Team Danmark i omegnen af 80-85 mio. kr. i direkte støtte årligt. Hertil kommer dog nogle ekstra tilskud som følge af den nuværende danske regerings satsning på at tiltrække store idrætsbegivenheder til landet, således at det direkte tilskud over de kommende fire år vil ligge i omegnen af 85-95 mio. danske kr. pr. år. Ud over det offentlige tilskud genererer Team Danmark også selv midler, så det

årlige budget i fremtiden vil ligge omkring 150-155 mio. kr.

Desværre foreligger der ikke sammenlignelige data for andre nationer, der gør det muligt at fortage stringente sammenligninger mellem det danske budget og andre nationers budgetter. Storm (2008) vurderer dog klart, at væksten i de danske investeringer ikke står mål med stigninger i andre nationer, hvis ressourceforbrug er berørt ovenfor. Men der er alligevel muligheder for at gøre noget. De kritiske faktorer gennemgået ovenfor er områder, der kan sættes ind overfor, uden det nødvendigvis behøver at koste mange penge. Man kan betragte faktorerne som områder, der bør effektiviseres for at få en komparativ fordel i forhold til andre nationer.

TALENTUDVIKLING

Et af de primære områder, som Storm (2008) peger på, er blandt andet talentudviklingsarbejdet, hvor der eksisterer en uhensigtsmæssighed i den måde, som Team Danmark administrerer sine tilskud på. Den øgede orientering mod resultater og medaljer, der gennem de senere år er bygget ind i Team Danmarks virke, har den uheldige og utilsigtede konsekvens, at mange specialforbund ifølge egne oplysninger i stigende grad satser på at optimere mulighederne for de ofte få udøvere, »som trækker støtten hjem«. Det går ud over det langsigtede talentarbejde og opfattes af specialforbundene »som at tisse i bukserne på en kold vinterdag«, da kontinuiteten i elitearbejdet dermed bliver vanskeligere at opretholde.

Set i lyset af, at den i nærværende artikel anvendte forskning peger på, at talentudvikling er en vigtig faktor for små nationer, er dette problematisk. Slår de utilsigtede konsekvenser af præstationsorienteringen i støttekonceptet yderligere igennem i fremtiden, kan Danmark meget

vel miste resultatmæssigt terræn. Omvendt kan en målrettet indsats for talenterne give Danmark en komparativ fordel. Det vil ikke være udgiftsneutralt, men en hensigtsmæssig opprioritering af talentudviklingen kan øge chancerne for at præstere tilfredsstillende.

KLAR ROLLEFORDELING OG ORGANISATION

Tæt sammenvævet med problematikken om talentudvikling står spørgsmålet om klar rollefordeling og organisation. Ifølge Storm (2008) er der nemlig uklarhed i elitesystemet om, hvem der har hovedansvaret for talentudviklingen.

Blandt beslutningstagere og ledende fagfolk med ansvar for eliteudvikling i specialforbundene var flertallet i en spørgeskemaundersøgelse udsendt i forbindelse med udarbejdelse af Storm (2008) således enige om, at specialforbundet står med hovedansvaret efterfulgt af klubberne, Team Danmark, DIF og kommunerne i nævnte rækkefølge. Men samtidig var det også klart, at en meget stor minoritet af respondenterne angav en anden rækkefølge i ansvarsfordeling end majoriteten. Blandt andet satte nogle specialforbund sig selv først i forhold til talentudvikling. Konkret betyder det, at de involverede parter ikke helt trækker på samme hammel – de var ikke helt enige om, hvor hovedansvaret ligger. Er det hos Team Danmark, i specialforbundene eller i DIF?

Set i forhold til spørgsmålet om rollefordeling tyder meget således på, at der er forbedringspotentialer her i forhold til talentudviklingen herhjemme. Dels skal rolle- og ansvarsfordelingen afklares og stå mere klart i de forskellige aktørers bevidsthed, dels var der enighed om, at alle parter bør gøre en større indsats. I betragtning af hvor vigtig talentudviklingen er for et land af Danmarks størrelse, er det et område, der bør styrkes fremover, såfremt man ønsker at forbedre det danske sportslige niveau.

FACILITETER

Analyserne af den facilitetsmæssige dimension i Storm (2008) viser, at dansk eliteidræt endnu har et stykke vej at gå, inden man når det absolutte verdensklasseniveau. Ganske vist er der overordnet stor grad af tilfredshed med faciliteterne generelt og med dem, der stilles til rådighed via Team Danmark, ligesom respondenterne mener, at Team Danmark fremmer udviklingen af gode træningsfaciliteter til eliten.

Men samtidig er der bekymring for, om faciliteterne modsvarer fremtidens behov. Endvidere er der mange forbehold blandt specialforbundene og en række idrætsgrenspecifikke problemer.

At den generelle facilitetsstandard samt adgangen hertil ikke er god nok, er ikke et forhold, man alene kan stille Team Danmark til ansvar for, da opførelse og drift af idrætsfaciliteter i hovedsagen er et kommunalt anliggende i Danmark. Alligevel er facilitetsområdet meget centralt, og ifølge Storm (2008) efterlades man med det indtryk, at der endnu er et stykke vej til, at Danmark inden for dette område har verdensklassestandard.

SPORTSVIDENSKAB OG IDRÆTSMEDICIN

Hvad angår sportsvidenskab og idrætsmedicin viser Storm (2008), at Team Danmarks eksperttilbud inden for fysiologi, testning, skadesforebyggelse og skadesbehandling mv. overordnet er et velfungerende system, dog med nogle knaster.

Selv om der er stor grad af tilfredshed med støttekonceptets tilbud om ekspertbistand til eliteudøvere, er især landstrænerne i de forskellige sportsgrene utilfredse med det sportspsykologiske tilbud, ligesom utilfredshed med koordineringen af tilbuddene synes at slå ud i utilfredshed med de enkelte ekspertområder.

Både i forhold til videns- og serviceniveauet bør der derfor ske forbedringer. Da de stigende

krav til elitesportspræstationer hele tiden fordrer optimering inden for alle tænkelige delområder, kan dette ikke negligeres. Særligt i lyset af at mental forberedelse bliver et stigende konkurrenceparameter, er det evident, at sportspsykologien bør bedres.

En anden nøgle til et forbedret tilbud synes at ligge i en bedre koordinering. Det er også kendetegnende, at det kan være vanskeligt at få den relevante bistand, når en eliteatlet bosætter sig i udlandet, ligesom utilfredsheden med tilbuddene hænger sammen med vanskelighederne med at få tilknyttet de rigtige eksperter på de rigtige tidspunkter. Her står den danske elitemodel altså over for endnu en udfordring.

SPORTSLIGT NIVEAU

Et er imidlertid spørgsmålet om forbedringspotentialer. Et andet er, hvor gode resultater Danmark får ud af den investering, der rent faktisk foretages, og hvor godt det organisatoriske niveau fungerer i lyset af denne investering. Et indtryk af dette kan man få ved at lave en analyse af den langsigtede udvikling af de danske resultater.

Der er ingen standardmåde, hvorpå man kan måle sportslig succes (Storm, 2008; Bernard & Busse 2001; Condon, Golden & Wasil, 1999; De Bosscher, 2008). Metodisk er der heller ikke nogen indlysende tilgang at lægge til grund, men der er utvivlsomt nogle metoder, der er mere hensigtsmæssige end andre. I det der henvises til Storm (2008), som anbefaler Top-8 point og pointandele som udgangspunkt for en analyse af danske resultater, skal de grundlæggende diskussioner af pladsmæssige årsager springes over her. Nedenstående model viser danske resultater ved OL siden 1988 samt VM el.lign. i OL-disciplinerne i 2006 og 2007 målt ved top-8 point, hvor guld gives 8 point, sølv 7 point osv.

	1988	1992	1996	2000	2004	2006*	2007*	2008
USA	959 (2)	1067 (2)	985 (1)	1001 (1)	1032 (1)	1057 (1)	1073 (1)	1073 (1)
Kina	315 (8)	525 (4)	573 (4)	580 (4)	672 (3)	759 (3)	868 (2)	967 (2)
Rusland	#	#	729 (3)	866 (2)	869 (2)	912 (2)	849 (3)	806 (3)
Australien	241 (12)	292 (9)	440 (6)	623 (4)	553 (5)	516 (5)	526 (5)	514 (4)
Tyskland	523 (4)	891 (3)	765 (2)	721 (3)	624 (4)	639 (4)	677 (4)	499 (5)
Storbritannien	338 (7)	283 (11)	200 (17)	337 (8)	385 (8)	421 (8)	482 (6)	498 (6)
Frankrig	270 (10)	420 (5)	444 (5)	502 (6)	420 (6)	460 (6)	482 (6)	475 (7)
Italien	237 (13)	262 (13)	386 (7)	401 (7)	353 (9)	445 (7)	447 (8)	359 (8)
Japan	172 (16)	260 (14)	209 (15)	236 (14)	387 (7)	354 (9)	315 (9)	330 (9)
Sydkorea	286 (9)	281 (12)	285 (9)	300 (11)	326 (10)	242 (12)	244 (13)	289 (10)
Ukraine	#	#	294 (8)	318 (9)	318 (11)	337 (10)	240 (14)	276 (11)
Cuba	#	328 (7)	256 (10)	310 (10)	245 (13)	231 (16)	187 (17)	253 (12)
Canada	197 (15)	214 (16)	235 (11)	222 (17)	225 (17)	178 (18)	185 (18)	253 (13)
Spanien	67 (23)	287 (10)	211(14)	208 (19)	284 (12)	236 (15)	249 (12)	246 (14)
Polen	218 (14)	233 (15)	229 (13)	223 (16)	184 (20)	308 (11)	273 (10)	215 (15)
Holland	137 (18)	169 (19)	208 (16)	275 (13)	230 (14)	237 (14)	270 (11)	211 (16)
Hviderusland	#	#	199 (18)	234 (15)	192 (19)	241 (13)	193 (16)	206 (17)
Brasilien	67 (23)	59 (26)	140 (21)	122 (22)	135 (22)	158 (20)	153 (20)	178 (18)
Ungarn	353 (6)	339 (6)	232 (12)	212 (18)	228 (16)	226 (17)	240 (14)	161 (19)
Kasakhstan	#	#	102 (26)	116 (24)	119 (25)	125 (23)	100 (25)	152 (20)
Rumænien	249 (11)	295 (8)	186 (19)	280 (12)	224 (18)	140 (22)	154 (19)	149 (21)
Kenya	85 (21)	73 (25)	86 (27)	90 (29)	67 (36)	123 (24)	103 (24)	143 (22)
Jamaica	?	?	?	68 (37)	79 (29)	97 (28)	98 (27)	124 (23)
New Zealand	115 (19)	129 (20)	76 (30)	63 (39)	96 (28)	100 (27)	122 (21)	123 (24)
Sverige	156 (17)	182 (18)	138 (22)	145 (20)	127 (23)	191 (19)	122 (21)	106 (25)
Norge	59 (26)	86 (23)	83 (29)	80 (31)	68(33)	63 (35)	55 (40)	94 (26)
Tjekkiet	?	?	106 (25)	101 (26)	121 (24)	145 (21)	119 (23)	90 (27)
Danmark	70 (22)	79 (24)	108 (24)	92 (29)	99 (26)	85 (30)	71 (33)	87 (28)
Schweiz	59 (26)	53 (30)	76 (30)	115 (25)	70 (32)	95 (29)	81 (31)	85 (29)
Østrig	?	?	?	72 (34)	63 (39)	70 (34)	55 (40)	77 (30)
Nordkorea	?	?	?	50 (44)	62 (40)	32 (55)	95 (28)	63 (31)

Bulgarien	394 (5)	194 (17)	176 (20)	121(23)	140 (21)	105 (25)	100 (25)	62 (32)
Tyrkiet	?	?	?	76 (33)	97 27)	71 (33)	91 (29)	60 (33)
Slovenien	#	#	?	22 (61)	44 (51)	39 (51)	73 (32)	56 (34)
Finland	64 (25)	101 (21)	45(?)	48 (47)	21 (66)	26 (58)	48 (48)	51 (35)
Belgien	?	?	?	62 (40)	64 (38)	73 (32)	51 (45)	45 (36)
Grækenland	?	?	116(23)	142 (21)	230 (14)	103 (26)	83 (30)	44 (37)
Sovjetunionen	1317 (1)	1200 (1)	#	#	#	#	#	#
DDR	937 (3)	#	#	#	#	#	#	#
Jugoslavien	111 (20)	#	#	#	#	#	#	#

Tabel 1: Top-8 point ved OL 1988 – 2008 samt VM el. lign. i OL-discipliner 2006-07¹²

Det ses, at det danske niveau generelt er faldende. Danmark blev faktisk rangeret højere i 1988 (nr. 22) end på noget senere tidspunkt, og placeringen var den samme i 1996 som i 1992 (nr. 24). Udviklingen dækker over en generel tilbagegang i alle idrætsgrene med få undtagelser.

Set i forhold til det nyligt overståede OL i Beijing opnåede badmintonspillerne en 4. plads og to kvartfinalepladser, og selv om en semifinalplads faktisk var bedre end seedningen, er det klart svagere end tidligere og helt i overensstemmelse med det danske resultatniveau ved de seneste VM og de seneste års Super Series-turneringer og ranglisteplaceringer, der viser et nedadgående billede.

I Beijing blev det endvidere til en aldeles uventet guldmedalje i sejlsport, men derudover blev det kun til placeringer som nr. 6, 19, 23 og 24, og Danmark kunne på trods af ret lempelige kriterier kun kvalificere sig i fem bådtyper.

Rosport og håndbold er de eneste to paradeidrætsgrene, hvor Danmark har fastholdt niveauet i dette årti i forhold til 1990'erne. Med en guld- og en bronzemedalje samt en 7. og 10. plads levede rosporten helt op til de senere års

resultater. Derimod skuffede håndboldherrerne, men her er der for alvor tæt ræs. Hverken de danske Europamestre eller de tyske verdensmestre endte blandt de seks bedste ved OL.

Cykelsport samt kano og kajak har traditionelt stået for langt hovedparten af Danmarks OL-medaljer. I begge tilfælde var resultaterne i Beijing bedre, end man skulle forvente på baggrund af resultaterne i det sidste tiår. Dansk bane-cykling har været i dyb krise, men har på det allerseneste oplevet en renæssance, og resultaterne er nu på niveau med fortidens bedrifter. Cykelsporten var faktisk, efterfulgt af roning, den idrætsgren, hvor de danske deltagere scorede flest top 8-point i Beijing (cykling: 17, roning: 16).

Der har på det seneste været langt mellem finalepladser til danske kano- og kajakroere ved OL og de årlige VM i OL-disciplinerne, og bortset fra en enkelt bronzemedalje har der ikke været danskere i nærheden af medaljer siden 1992. På trods af deres sejr ved EM i forsommeren var det meget overraskende, at toer-kajaken kunne vinde sølv på 1000 m. i Beijing og derudover også opnå en 5. plads på 500 m. Fun-

damentet er her mere spinkelt end i cykelsporten, men noget tyder på, at også kano- og kajaksporten er på vej tilbage til noget, der nærmer sig fortidens niveau.

Blandt de øvrige idrætsgrene var det svømmerne, der stod for de mest opmuntrende resultater. Det blev til en bronzemedalje og en 5. plads samt otte placeringer som nr. 9-16. Det var klart bedre, end man kunne forvente på baggrund af resultaterne de senere år. Det er også klart bedre end de danske placeringer på listen over årsbedste i 2008 før OL.

Hvis alle havde levet op til deres årsbedste, ville Danmark have fået i alt syv placeringer

som nr. 9-16, men ingen finalepladser og dermed heller ingen medalje. Lotte Friis havde eksempelvis i 800 m crawl kun verdens 14. bedste tid i år, og hendes bronzemedalje er nok den største positive danske overraskelse ved OL i 2008.

I andre idrætsgrene gik det mindre godt. Atletikken er OL's allermest prestigefulde idrætsgren, og her var de tre danske deltagere unægteligt langt fra en finaleplads. To af deltagerne var udtaget på trods af svage resultater i 2008.

Danske skytter har med mellemrum leveret OL-medaljer og andre topplaceringer ved OL og VM, men her var resultaterne ringere end nogensinde tidligere. Kun en enkelt skytte kvalifi-

Kim Wraae Knudsen og René Poulsen under træningen forud for de Olympiske Lege 2008 i Beijing (Das Büro fot., Danmarks Idræts-Forbund og Team Danmark).

cerede sig, og han blev nr. 25. Bryderen Mark O. Madsen kunne heller ikke leve op til sine VM-resultater fra de seneste år (medaljer i både 2005, 2006 og 2007). At han tabte til klassens russiske deltager i turneringens første kamp er dog på ingen måde uventet, omend nederlagets størrelse og karakter var en skuffelse. Det samme var Michael Mazes nederlag i 1. runde i bordtennis, men det var mest som følge af, at han fik den helt optimale lodtrækning, der ellers lagde vejen til semifinalen nogenlunde åben.

Samlet set udtrykker resultaterne ved OL i Beijing et stækket dansk internationalt niveau, der må tilskrives den internationale udvikling i retning af stigende konkurrence. Afsluttende skal det kort drøftes, hvorvidt dette bør afstedkomme tilførsel af flere midler til de danske atleter.

KONKLUSION OG PERSPEKTIVER: FLERE MIDLER?

Denne artikel har søgt at vurdere den danske position i det internationale sportslige medaljekapløb med udgangspunkt i flere sammenhængende faktorer. Artiklen har herunder identificeret de hovedområder, som bør styrkes, såfremt danske eliteatleter også i fremtiden skal gøre sig gældende internationalt.

Det faldende niveau, hvad angår den rent sportslige situation, stiller selvsagt disse områder i centrum for de processer, som blandt andre Team Danmark skal iværksætte for de kommende år.

Ud over dette er spørgsmålet om flere midler til dansk eliteidræt blevet rejst i kølvandet på OL i Beijing. Team Danmark har blandt andet advokeret for, at en forøgelse af midlerne til institutionen er en klar forudsætning for, at Danmark ikke skal falde endnu længere tilbage i det internationale våbenkapløb om medaljer. Der er ingen tvivl om, at dette er korrekt. Prisen

på en medalje er stigende, og med flere lande med medaljekapabilitet er spørgsmålet om flere ressourcer selvsagt present.

Det betyder dog ikke, at der nødvendigvis skal falde flere midler ned i Team Danmarks kasse. Selv om andre lande har øget bevillingerne til eliteidrætten markant, er der ingen nødvendigheder, som dikterer, at Danmark skal følge trop. Men det som danske politikere bør tage stilling til, er om Danmark overhovedet skal være en del af et internationalt kapløb, der kun bliver dyrere og dyrere at deltage i. Er svaret på spørgsmålet positivt, skal der efterfølgende tages stilling til, på hvilket niveau Danmark ønsker at deltage, ligesom størrelsen af midlerne følgelig bør sættes derefter.

Derudover bør Team Danmark forbedre de ovenfor beskrevne områder i deres opgaveportefølje. Især talentudviklingen synes at være et relevant sted at satse, da især mindre lande som Danmark har behov for at modvirke det smalle befolkningsunderlag. Øvrige opgaver handler om organisering af indsatsen og rollefordeling, da dette er relativt omkostningsneutrale opgaver, der under alle omstændigheder bør adresseres. Ikke mindst, hvis det skal være troværdigt at bede de danske politikere om flere offentlige midler til elitesatsningen.

LITTERATUR

Bernard, A.B. & Busse, B.R. (2001). Who wins the Olympic Games: Economic Resources and Medal Totals. *Review of Economics and Statistics*.

Bayle, E., Durand, C. & Nikonoff, N. (2008): France. Artikel i Houlihan, B. & Green, M. (2008): *Comparative Elite Sport Development. Systems, structures and public policy*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Collins, S. (2008). New Zealand. I B. Houlihan (Red.) & M. Green (Red.), *Comparative Elite Sport Development. Systems, structures and public policy*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Condon, E.M., Golden, B.L. & Wasil, E.A. (1999). Predicting the success of nations at the Summer Olympics using neural networks. I: *Computers & Operations Research*, 26, pp. 1243-1265.

De Bosscher, V. & De Knop, P. (2002) *The influence of sports policies on international success: An international comparative study*. I: IOC (Red.): Proceedings of the 9th World Sport for All Congress, Sport for All and Elite Sport: Rivals or Partners? Ahrnem: International Olympic Committee.

De Bosscher, V. De Knop, P. & Heyndels, B. (2003). Equal Opportunities in Sport: Comparing relative sporting success among countries. *Journal for Comparative Physical Education and Sport*. 3. (3) 109-120.

De Bosscher, V. (2007) *Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success. Dissertation presented in partial fulfilment of the requirements for de degree of Doctor in Physical Education – Year 2006-2007*. Vrije Universiteit Brussel. Brussels: VUBPRESS.

De Bosscher, V. D., Bingham, J., Shibli, S., Bottenburg & V.M., Knop, D.K (2008). *The Global Sporting Arms Race. An International Comparative Study on Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success*. Oxford: Meyer & Meyer Sport.

Green, M. & Oakley, B. (2001). Elite Sport development systems and playing to win: Uniformity and diversity in international approaches. *Leisure Studies*, 20, 247-267.

Green, M. (2004). Power, Policy, and Political Priorities: Elite Sport Development in Canada and the United Kingdom. *Sociology of Sport Journal*, 21, 376-396.

Green, M. & Houlihan, B. (2005). *Elite Sport Development: Policy Learning and political priorities*. London: Routledge.

Hogan, K. & Norton, K. (2000). The »Price« of Olympic Gold. *Journal of Science and Medicine in Sport*. 3(2): 203-218.

Hong, Fan (2007, August). Elite Sport in China: Politics, Policy and System. Præsenteret på *ISHPES/ISSA World Congress, Copenhagen, 31st of July – 5th of August 2007*: »Sport in a Global World. Past, Present and Future«.

- Houlihan, B. & Green, M. (2008) *Comparative Elite Sport Development. Systems, structures and public policy*. Oxford: Butterworth- Heinemann.
- Kiviaho, P. & Mäkelä, P. (1978). Olympic Success: a sum of non-material and material factors. *International Review of Sport Sociology*, nr. 2, pp: 5-17.
- Løvstrup, I. & Hansen, J. (2002) *Da eliteidrætten blev stueren. Eliteidræt og idrætspolitik i Danmark*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Oakley, B. & Green, M (2001). The production of Olympic champions: International perspectives on elite sport development systems. *European Journal of Sport Management*, 8, s. 83 – 105.
- Petry, K., Steinbach, D.& Burk, V. (2008). Germany. I B. Houlihan (Red.) & M. Green (Red.) *Comparative Elite Sport Development. Systems, structures and public policy*. Oxford: Butterworth- Heinemann.
- Shibli, S. (2003). Analysing performance at the Olympic Games: Beyond the final medal table. Præsenteret på *The 11th Congress of the European Association for Sport Management*, Stockholm, Sweden.
- Sparvero, E., Chalip, L. & Green, B.C. (2008). USA. I B. Houlihan (Red.) & M. Green (Red.) *Comparative Elite Sport Development. Systems, structures and public policy*. Oxford: Butterworth- Heinemann.
- Stamm, H. & M. Lambrecht (2000). Der Schweizer Spitzensport im internationalen Vergleich. Eine Empirische Analyse der Olympische Spiele 1964-1998. *Schriftenreihe der Gesellschaft zur Förderung der Sportwissenschaften an der ETH Zürich*, Band 21.
- Stamm, H. & Lamprecht, M. (2001). Sydney 2000, the best games ever? World Sport and Relationships of Structural Dependency. Resume af papir præsenteret på *The 1st World Congress of the Sociology of Sport*. Seoul, Korea. (Kan Downloades fra: www.lssfb.ch.)
- Storm, R.K. (2008). *Team Danmarks Støttekoncept. Evaluering af støttekonceptet 2005-2008*. Copenhagen: Danish Institute for Sports Studies.
- Storm, R. K. & Brandt, H. H. (Red.) (2008). *Idræt og Sport i den danske oplevelsesøkonomi. Mellem forening og forretning*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- UK Sport (2006). *Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success. An International Comparative Study*. London: UK Sport.
- Yamamoto, M. (2008). Japan. I B. Houlihan (Red.) & M. Green (Red.), *Comparative Elite Sport Development. Systems, structures and public policy*. Oxford: Butterworth- Heinemann.

NOTER

1. Denne artikel baserer sig på Storm (2008). Artiklen er dog suppleret med yderligere litteratur og data – post Beijing.
2. »Vil vi eliten i Danmark?« Debatindlæg af Carl Holst, formand for Team Danmark. Bragt i Politiken mandag den 9. juni 2008.
3. Figuren er reproduceret fra De Bosscher (et al. 2008, s. 17). Modellen findes også i De Bosscher (2007, s. 45).
4. Der henvises til De Bosscher (2007, s. 46ff) for en omfattende gennemgang og oversigt over den internationale litteratur om makro-faktors betydning for international sportslig succes.
5. Det skal bemærkes, at det forekommer bemærkelsesværdigt, at De Bosscher anvender betegnelsen »Social/cultural context« om forhold som geografisk størrelse og befolkningsgrundlag.
6. Der henvises til De Bosscher (2007, s. 80ff) for en omfattende gennemgang af og oversigt over den internationale litteratur om meso-faktors betydning for international sportslig succes.
7. De Bosscher et al. viser konkret, at befolkningsunderlag og velstand (målt på bruttonationalprodukt pr. capita) tilsammen kan forklare 51 pct. af en nations sportslige succes (2008, s. 63).
8. En faktor, som rettelig også burde tilføjes i forbindelse med figuren, og som befinder sig et sted mellem meso- og makroniveauet, er »tid«. De Bosscher et al. viser således, at der synes at være en tendens til, at nationer, som har været i gang med strategiske satsninger, er mere succesfulde end nationer, der ikke har haft eliteudviklingsprogrammer så længe: »*Those nations which have been investing in elite sport for the longest tend to be more successful than those nations whose engagement with the process is more recent*« (De Bosscher et al., 2008, s. 73).
9. Figuren er reproduceret efter Houlihan og Green (2008, s. 4).
10. I UK Sports undersøgelse nævnes dette forhold under overskriften »Integrated approach to policy development«. Se: UK Sport (2006, s. 4).
11. Det såkaldte »elitekommune-samarbejde«.
12. 1. pladser tildeles 8 points, 2. pladser 7 points og så frem-

deles frem til 8. pladser, der tildeles 1 points. Kvartfinalepladser i discipliner, hvor der ikke konkurreres om 5.-8. pladsen, tildeles points som 5. pladser. Under Sovjetunionen medregnes også SNG (OL 1992). Under Tjekkiet er medregnet Tjekkioslovakiet frem til og med 1988. #: Deltog ikke i legene. ?: Ingen oplysninger i den schweiziske undersøgelse. Kilde: Stamm, H. & M. Lambrecht (2000, s. 42 og 101), for årene 1964-1996. Suppleret med egne beregninger (for OL 2000 og 2004 samt VM el. lign. 2006 og 2007). Tal i parentes angiver rangeringsplacering i nationskonkurrencen det pågældende år.